

Opiaadid uriinis (U-Mop)

Kliinilise keemia osakond, tel. 731 8316

Opiaatide hulka kuuluvad oopiumi derivaadid (nt morfiin ja kodeiin), aga ka muud samasugust toimet omavad (s.h sünteetilised) ühendid (nt heroiin). Viimaseid nimetatakse ka opioidideks. Opiaatide terapeutiline toime on eelkõige valuvaigistav ja sedatiivne, kuid mõningad ravimpreparaadid omavad ka köha pärssivat ja kõhulahtisuse vastast toimet. Prototüüpühendiks on morfiin, mis ei lagune organismis ning eritub uriiniga mitme päeva jooksul pärast manustamist. Morfiin on ka kodeiini ja heroini metabolismi produkt organismis. Morfiini üledoseerimisel võivad tekkida transitoorne eufooria, unisus, tundlikkuse häired, pupillide ahenemine, iiveldus ja oksendamine, vererõhu ja südame löögisageduse langus, hingamise pärssumise ja kooma. Antidoodina kasutatakse naloksooni. Opiaate manustatakse mitmel viisil: nii intravenoosete kui subkutaansete süstetena, suukaudselt, suitsetades ja ka pulbrit inhaleerides. Opiaatide kuritarvitamine põhjustab nii psüühilist kui füüsilist sõltuvust. Opiaadid ja nende metaboliidid on määratavad uriinis peale heroini, morfiini, kodeiini ja mooniseemnete ühekordset manustamist 1–3 päeva jooksul.

Uuritav materjal, selle võtmine, saatmine ja säilitamine

Proovinõu	Proovitops, 50mL
Säilivus	Uriin +4 °C kaks päeva, -20 °C pikemat aega

Analüüsi tegemise aeg: ööpäevaringselt

Analüüsimeetod: immuunkromatograafiline meetod (sõeltest)

Referentsväärtus

Normaalleid on negatiivne

Test muutub positiivseks, kui morfiini kontsentratsioon uriinis on > 300 ng/mL.

Näidustus ja kliiniline tähendus

Kahtlus opiaatide kasutamisele.

Sõeltesti tulemuse tõlgendamisel tuleb kindlasti arvestada kliinilist pilti ja võimalikke ristreaktsioone patsiendile manustatavate ravimitega.

SA TÜK Ühendlaboris teostatakse narkootiliste ja psühhotropsete ainete analüüse ainult meditsiinilistel näidustustel. Sõltuvusaine kuritarvitamise sedastamine juriidilistel näidustustel teostatakse Eesti Kohtuekspertiisi Instituudis.

Katrin Reimand